

STUDIEPLAN

MASTERSTUDIUM

KLINISK SYKEPLEIEVITENSKAP

(120 studiepoeng)

HØGSKOLEN I OSLO
Avdeling for sykepleierutdanning

Godkjent i Avdelingsstyret 13. juni 2007

INNHold

1. INNLEDNING	3
1.1 Klinisk sykepleievitenskap.....	3
1.2 Kompetanse.....	4
1.3 Læringssyn.....	4
1.4 Målgruppe, opptakskrav og rangeringsbestemmelser	4
2. MÅL.....	6
3. STUDIETS STRUKTUR OG INNHold – 3 ÅR, DELTID	7
3.1 Studiets moduler og kurs.....	7
3.2 Modul 1: Klinisk sykepleievitenskap 1, 15 studiepoeng	7
3.3 Modul 2: Vitenskapsteori, etikk og forskningsmetode, 25 studiepoeng.....	9
3.4 Modul 3: Klinisk sykepleievitenskap 2, 20 studiepoeng	10
3.5 Modul 4: Masteroppgave, 60 studiepoeng	14
3.6 Litteratur	14
4. ORGANISERING, LÆRINGS- OG VURDERINGSFORMER	15
4.1 Oppbygging	15
4.2 Lærings- og vurderingsformer	15
4.3 Internasjonal utveksling	19
4.4 Evaluering av studiet	19

I. INNLEDNING

Høgskolen i Oslo, Avdeling for sykepleierutdanning har som mål å utdanne sykepleiere med høy klinisk kompetanse som skal arbeide i pasientnære stillinger. Den treårige bachelorutdanningen i sykepleie utdanner generalister. Masterstudiet er en faglig fordypning i klinisk sykepleievitenskap, med spesielt fokus på somatisk syke pasienter som er innlagt i sykehus med akutfunksjon. Studiet vektlegger vitenskapsteori og forskningsmetode, og all tematikk er fundert i vitenskapelig tenkning og relatert til en klinisk kontekst.

I.1 Klinisk sykepleievitenskap

Sykepleie som fag og vitenskap har utviklet seg med utgangspunkt i Florence Nightingales¹ beskrivelser av sykepleiens fokus og handling. Sykepleien skal ha som mål å forhindre og/eller lindre lidelse knyttet til sykdom. I alle forsøk på å beskrive sykepleie avdekkes det temaer som er stadig tilbakevendende, og som utgjør hovedområdene innenfor sykepleiefaget. Donaldson og Crowley² (1992) beskriver tre hovedtemaer:

- Sykepleie handler om prinsipper og regler som styrer livsprosesser, velvære og optimal menneskelig funksjon hos syke og friske.
- Sykepleie handler om menneskelig adferd i interaksjon med omgivelsene.
- Sykepleie handler om prosesser som fører til positive endringer i helse.

Disse temaene kan sies å være relevante for enhver helsearbeider. Sykepleiens ansvar kommer frem og defineres i forhold til den spesielle funksjon og rolle sykepleierne har i praksis. Sykepleie som vitenskap og fag er nært knyttet sammen med sykepleiepraksis. Målet for sykepleieforskningen er å fremme utviklingen av sykepleiepraksis. Gjennom et masterstudium i klinisk sykepleievitenskap vil sykepleiefaget utvikles og anvendes i en tett samhandling med sykepleiens kliniske felt.

Begrepet klinisk retter oppmerksomheten mot sykesengen og sykepleiernes funksjon i pasientomsorgen. Klinisk må her sees i vid forstand og omhandler kunnskap om og forståelse for pasientens behov i ulike kontekster, samt forståelse for sykepleiens fundament og handlinger. Klinisk sykepleievitenskap har sitt utgangspunkt i sykepleievitenskapen. I klinisk sykepleievitenskap vil fokus for forskning og kunnskapsutvikling være knyttet til omsorgen for pasienten på ulike plan. Kunnskapsutvikling og teoridannelse innen klinisk sykepleievitenskap kan både være i forhold til en teoretisk og en klinisk/praktisk kunnskapsinteresse.

Høgskolen i Oslo, Avdeling for sykepleierutdanning har, gjennom sin mangeårige utdanning av sykepleiere, utviklet et nært samarbeid med sykehus og kommunehelsetjeneste i Oslo og omegn. Dette gir en unik mulighet til å tilby et masterstudium der sykepleievitenskap, fag og klinikk utgjør en helhet. Sykepleiepraksis er i dag kompleks og stiller store krav til yrkesutøverne. I Osloregionen ligger det flere store sykehus med akutfunksjon, der behovet for avansert klinisk kompetanse hos sykepleierne er stort. Et masterstudium innen klinisk sykepleievitenskap med fokus på akutt og/eller kritisk syke pasienter vil kunne bidra til å høyne kvaliteten på det sykepleiefaglige tilbudet ved sykehusene, noe som kommer pasientene til gode.

¹ Nightingale; F (1969). Notes on Nursing

² Donaldson & Crowley (1992). The disciplin of nursing

I.2 Kompetanse

Dette masterstudiet skal bidra til å utvikle klinisk sykepleievitenskap og samtidig gi kandidatene klinisk kompetanse. Denne kompetansen innebærer at sykepleiere med mastergrad i klinisk sykepleievitenskap har forståelse for pasientens situasjon, kan ta ansvar for, planlegge, utøve og evaluere sykepleien til pasienten og kan iverksette forskning og fagutvikling i klinikken. Avhengig av funksjon og stilling i praksis, vil en sykepleier med denne mastergraden kunne vektlegge og videreutvikle ulike sider av sin kliniske kompetanse. Sykepleiere som har gjennomført studiet er fortrinnsvis tenkt inn i stillinger i somatiske sykehus der pasientsituasjonene er komplekse, og der krav til beslutningsdyktighet, ansvarlighet, forskning og fagutvikling står sentralt.

Den kliniske kompetansen til sykepleiere som har gjennomført mastergraden i klinisk sykepleievitenskap, skiller seg fra kompetansen til en sykepleier med videreutdanning, f.eks. innenfor intensiv eller anestesi. Videreutdanningene gir sykepleiere handlingskompetanse innenfor et spesialisert område og er derfor vesensforskjellige fra en mastergradsutdanning. En mastergrad i klinisk sykepleievitenskap er en faglig fordypning innenfor sykepleiens kunnskapsområde med vekt på vitenskapelig tenkning, forskning og forskningsmetode. Sykepleiefag og sykepleieforskning relateres til den konteksten sykepleie utøves innenfor. I dette masterstudiet vil konteksten være somatiske sykehus med akuttfunksjon.

For å bidra til å sikre kvaliteten i helsevesenet generelt og sykepleietjenesten spesielt, er det viktig at faglig kompetanse på høyere nivå finnes der sykepleietjenesten utøves, nemlig i det kliniske felt. Det er viktig at alvorlig syke pasienter møter sykepleiere med høy kompetanse, som kan ta ansvar for at de får den sykepleie de har behov for og krav på. Sykepleiere med gjennomført masterstudium i klinisk sykepleievitenskap kan utøve et slikt ansvar både ved direkte pasientomsorg, som veiledere for studenter og kollegaer og/eller som ledere.

I.3 Læringssyn

Det ligger et læringssyn til grunn som vektlegger læring som felles virksomhet, som sosial praksis. Læring forutsetter at en jobber selv, men læringen skjer i samvirke med andre, i et læringsfellesskap der både medstudenter, lærere og andre inngår. Andre er viktige for ens egen læring. Læring er også forstått konstruktivistisk, dvs. at den som lærer, selv må konstruere sin egen kunnskap gjennom egen virksomhet. Tanken er at studentene lærer best når de inngår i forpliktende fellesskap med andre studenter, med lærere og med andre ressurspersoner, og når deres læring er koordinert slik at det de arbeider med er tematisk konsentrert i tid og rom. Studentene skal altså arbeide med samme problemområde og de samme utfordringene. De skal gjøre noe med det lærestoffet de arbeider med, blant annet gjennom gruppeoppgaver der den enkelte tar for seg delaspesjekter ved det emnet de arbeider med. Det konstruktivistiske premisset innebærer at den lærende "konstruerer" sin egen forståelse av stoffet, presenterer den i en eller annen offentlighet og får feedback på slike utkast raskt slik at en kan komme videre i å konstruere sin innsikt. Å lære innebærer å skape om igjen kunnskap som mange kan ha skapt tidligere. I læringsfellesskapet skal tilbakemelding, formativ vurdering og veiledning være sentrale virksomheter som driver læringen framover.

I.4 Målgruppe, opptakskrav og rangeringsbestemmelser

Det vises til *Forskrift om opptak til masterstudier ved Høgskolen i Oslo* (se: www.hio.no).

For masterstudium i klinisk sykepleievitenskap gjelder i tillegg følgende:

Målgruppen for masterstudiet er sykepleiere som ønsker en faglig fordypning innenfor det kliniske feltet, med spesielt fokus på pasientgruppen akutt og/eller kritisk syke.

Grunnlaget for opptak er fullført 3-årig grunnutdanning i sykepleie og autorisasjon som sykepleier.

- a) 30 % av studieplassene er forbeholdt søkere med bachelorgrad, kvote 1. Det gis ikke tilleggspoeng i kvoten. Søkere rangeres etter karakterpoeng slik det fremgår av § 6 i forskrift om opptak til masterstudier ved Høgskolen i Oslo. Søkere som ikke når opp i kvote 1, konkurrerer videre i kvote 2.
- b) I kvote 2 rangeres søkere etter karakterpoeng slik det fremgår av § 6 i forskrift om opptak til masterstudier ved Høgskolen i Oslo. I tillegg gis det poeng for praksis og tilleggsutdanning.

Det gis tilleggspoeng for relevant praksis utover opptaksgrunnlaget etter følgende kriterier:

- Ett års praksis i full stilling gir 1 poeng.
- Ett års praksis i 50 % stilling gir 0,5 poeng.

Det gis maksimalt 2 tilleggspoeng for relevant praksis. Relevant praksis er klinisk praksis i sykepleie som er opparbeidet etter endt grunnutdanning.

Det gis tilleggspoeng for relevant utdanning utover opptaksgrunnlaget etter følgende kriterier:

- Relevant tilleggsutdanning må ha et omfang på minst 30 studiepoeng.
- Tilleggsutdanning på 30 studiepoeng gir 0,5 poeng

Det gis maksimalt 2 tilleggspoeng for relevant tilleggsutdanning. Relevant tilleggsutdanning kan være ulike videreutdanninger innen sykepleie.

- c) Inntil 20 % av plassene kan tildeles søkere som ikke kan poengberegnes, kvote 3. Kvoten gjelder søkere som har et opptaksgrunnlag som gjør at de ikke kan rangeres etter ordinære rangeringsregler, for eksempel søkere med grunnutdanning etter rammeplan fra før 1987 eller utenlandsk utdanning. Søkere i denne kvoten rangeres etter en skjønnsmessig vurdering.

Klage på opptak

Klage på opptak til masterstudier stiles til Klagenemnda ved Høgskolen i Oslo og sendes Avdeling for sykepleierutdanning.

Frist for innsending av dokumentasjon

All utdanning, praksis og andre forhold som skal gi grunnlag for opptak, må være dokumentert med attesterte kopier ved søknadsfristens utløp.

Søkere som avslutter utdanning som gir grunnlag for opptak etter søknadsfristens utløp, må sende inn foreløpig dokumentasjon innen angitt søknadsfrist. Frist for innsending av endelig dokumentasjon er 1. juli.

Utsettelse av studieplass

Tildelt studieplass kan reserveres til året etter dersom det foreligger tungtveiende grunner. Det gis ikke ytterligere utsettelse ut over dette.

Opptakskomiteé

Avdelingens styre oppnevner Opptakskomiteé for videreutdanninger og masterstudier. Komiteen har ansvaret for opptaket.

2. MÅL

Masterstudiet har fokus på klinisk sykepleievitenskap. Gjennom arbeidet med masterstudiet skal studentene tilegne seg kunnskap, ferdigheter og holdninger slik at de kan:

- utøve kunnskapsbasert sykepleie
- initiere, igangsette og drive forskning og fagutvikling i praksis
- dokumentere og kvalitetssikre den kliniske sykepleievirksomheten

Masterstudiet skal kvalifisere til opptak på doktorgradsstudier nasjonalt og internasjonalt.

3. STUDIETS STRUKTUR OG INNHOLD – 3 år, deltid

3.1 Studiets moduler og kurs

Deltid masterstudiet i klinisk sykepleievitenskap er bygd opp som følger:

60 SP	MODUL 4: MASTEROPPGAVE				4. 5. og 6. semester
20 SP	MODUL 3: KLINISK SYKEPLEIEVITENSKAP 2 (valgfrie fordypningskurs)				
	Barn og unge i en akutt/kritisk kontekst (10sp)	Fordypning i kommunikasjon og pasientveiledning (10 SP)			3. semester
	Fordypning i smerte og smertelindring (10 SP)	Fordypning i klinisk etikk (10 SP)			
	Fordypning i sentrale fenomener og begreper: Lidelse (10 SP)	Fordypning i sentrale fenomener og begreper: Livskvalitet (10SP)			
25 SP	MODUL 2: VITENSKAPSTEORI, ETIKK OG FORSKNINGSMETODE				
	Vitenskapsteori, filosofi og etikk (10 SP)		Forskningsmetode (15 SP)		2. semester
15 SP	MODUL 1: KLINISK SYKEPLEIEVITENSKAP I				
	1: Sentrale pasient-fenomener og begreper (5 SP)	2: Kunnskapsbasert praksis (5 SP)	3: Medisinske og naturvitenskapelige emner (5 SP)	4: Sentrale kliniske sykepleie funksjoner (5sp)	1. semester

Det er ikke mulig å søke fritak fra enkeltkurs i modulene.

3.2 Modul 1: Klinisk sykepleievitenskap I, 15 studiepoeng

Gjennom studiet skal studentene opparbeide kompetanse i klinisk sykepleievitenskap på et høyt faglig nivå. Denne basismodulen er en teoretisk innføring i: 1) Sentrale fenomener og begreper i klinisk sykepleievitenskap, 2) Kunnskapsbasert praksis, 3) Relevant medisinsk/naturvitenskapelig kunnskap og 4. Sentrale kliniske sykepleiefunksjoner. Kurs 1 og 2 er obligatorisk, mens studentene velger enten kurs 3 eller kurs 4. Det må være minimum 6 deltagere på hvert kurs for at begge kursene gjennomføres. Kursene sees i lys av et kultur- og livsløpsperspektiv.

3.2.1 Kurs 1: Sentrale pasientfenomener og begreper, 5 studiepoeng

Hensikten med dette kurset er at studentene skal tilegne seg dypere innsikt i ulike syn på sykepleie, hvilke konsekvenser hver enkelts syn får for hvilket kunnskapsinnhold man velger ut, og hvordan man evaluerer kunnskap i sykepleie. I dette ligger en utdypning av kunnskap om ulike begreper, teorier og modeller som kan ligge til grunn for sykepleiepraksis. Gjennom problematisering og refleksjon skal studentene bevisstgjøres i forhold til et klinisk perspektiv på sykepleievitenskapen. Med utgangspunkt i problemstillinger fra klinisk praksis drøftes betydningen av ulike typer kunnskap og ulike teoretiske perspektiv på sykepleie. Det vil spesielt legges vekt på at studentene skal få innsikt i hvordan ulike perspektiver på helse, sykdom og lidelse får konsekvenser for helsetjenesten generelt og det tilbudet den enkelte får spesielt.

Kurset består av følgende komponenter:

- et klinisk perspektiv på sykepleievitenskapen
- teorier og modeller i sykepleie – grunnlag for sykepleiepraksis
- begrepers betydning i vitenskapelig tenkning, generelt og relatert til sykepleie
- begrepene sykdom, helse, livskvalitet og lidelse fra ulike teoretiske perspektiver og i en sykepleievitenskapelig og profesjonell sammenheng
- konsekvenser av ulike teoretiske perspektiver på helse og sykdom for helsetjenestetilbudet

3.2.2 Kurs II: Kunnskapsbasert praksis, 5 studiepoeng

Hensikten med dette kurset er at studenten får innsikt i en systematisk tilnærming til kliniske problemstillinger, noe som innebærer ferdigheter i systematiske litteratursøk og kritisk vurdering av tilgjengelig kunnskap. Videre skal studenten anvende denne kunnskapen i kliniske beslutninger der skjønn, pasientens preferanser, verdier og rammefaktorer trekkes med i vurderingene. Til slutt skal studenten kunne planlegge, evaluere og dokumentere sykepleieintervensjoner med spesielt fokus på lindring av lidelse og symptomer relatert til akutt og/eller kritisk sykdom og død. Gjennom problematisering og refleksjon ønsker en at studentene skal bli bevisste på utfordringene i klinisk praksis, og sette omsorgen for pasienten i sentrum for faglige vurderinger. Aldersdimensjonen ivaretaes innenfor alle hovedtemaene.

Kurset består av følgende komponenter:

- Kartlegging og vurdering av pasientens behov
- Systematiske litteratursøk
- Kliniske beslutninger
- Intervensjoner

3.2.3 Kurs III: Medisinske og naturvitenskapelige emner, 5 studiepoeng

Dette kurset er en videreføring av medisinske og naturvitenskapelige emner relatert til akutt og/eller kritisk sykdom fra bachelorstudiet i sykepleie. Hensikten med kurset er at studentene skal videreføre og utvikle en dybdeforståelse for basistemner som er viktige for å forstå og utøve klinisk sykepleie til akutt og/eller kritisk syke. Studentene skal utdype sin kunnskap om hvordan organer og organsystemer fungerer, og hvordan patofysiologiske prosesser og medisinske sykdomstilstander starter og utvikles. Studentene skal videre tilegne seg en dypere forståelse for og kunnskap om virkninger og bivirkninger av medikamenter. I dette ligger at studentene skal forstå farmakodynamiske og farmakokinetiske prinsipper. I tillegg skal studentene videreføre og utvikle sin kunnskap i akutt medisin.

Kurset består av følgende komponenter:

fysiologi og patofysiologi

- mikrobiologi
- akutt medisin
- farmakologi

3.2.4 Kurs IV: Sentrale kliniske sykepleiefunksjoner, 5sp

I dette kurset skal studentene fordype seg innen funksjonsområdene lederskap, sykepleiens undervisende og/eller sykepleiens fagutviklingsfunksjon. Hensikten med kurset er at studentene skal videreutvikle kunnskaper og kompetanse innen disse tre funksjonsområdene med hensyn til sentrale teorier, modeller og begreper, samt fordype seg i ett av områdene i forbindelse med

arbeidet studieoppgaven. Fokus for kursinnholdet vil være knyttet opp mot sentrale fremtidsperspektiver innen akutt og kritisk sykepleievitenskap.

Kurset består av følgende komponenter:

- lederskapsmodeller og teorier i klinisk sykepleie
- teorier og begreper i sykepleiens fagdidaktikk/undervisningsfunksjon
- teorier og modeller relatert til fagutvikling i klinisk sykepleievitenskap
- endringsteorier og modeller i akutt og kritisk sykepleiepraksis
- aksjonsforskning

3.3 Modul 2: Vitenskapsteori, etikk og forskningsmetode, 25 studiepoeng

Denne delen av studiet vil ha en generell og kontekstuell tilnærming til vitenskapsteori og forskningsmetode, samtidig som man søker å integrere tematikken klinisk sykepleie gjennom eksempler på en slik måte at studentene tilegner seg kunnskap om vitenskapsteori og forskningsmetode i relasjon til den spesifikke tematikk som er fokus for masterstudiet. Hovedmålet med vitenskapsteori og forskningsmetode er at studentene etter endt studium skal ha økt innsikt i hva kunnskap er, ulike former for kunnskap, forskningsbasert argumentasjon, forskning som mål og prosess generelt og relatert til fagområdet klinisk sykepleie. Det forventes også at studentene skal kunne initiere forskning i klinikken og ha evne til kritisk vurdering av forskning. Denne modulen er delt inn i to kurs:

3.3.1 Kurs I: Vitenskapsteori, filosofi og etikk, 10 studiepoeng

Hensikten med dette kurset er at studentene skal oppnå en dypere forståelse for vitenskapsteori generelt og av sykepleievitenskapens vitenskapsteori spesielt. I dette inngår å se sammenhengen til den tradisjon/det forskerparadigme som de skolerer inn i. Hensikten er videre at studentene skal oppnå en dypere forståelse av sykepleiens ethos og av ulike etiske retninger, samt kunne anvende etisk argumentasjon, inklusive etisk beslutningsteori, i forhold til forskning og klinisk praksis. Denne delen av studiet skal hjelpe studentene til bedre å se forutsetningene for og konsekvensene av egne og andres standpunkter, og til å oppdage og unngå inkonsistente synspunkter, synspunkter som er uforenlige med hverandre, og derfor ikke samtidig kan være sanne. Studiet skal også gjøre studentene oppmerksomme på distinksjoner og betydningsnyanser som kan være av avgjørende betydning for de argumenter som gis for et standpunkt, eller de konsekvenser som kan trekkes fra det. I tillegg skal studiet ha som mål at studentene blir sitt ansvar bevisst hva gjelder plikten til å reflektere over hvordan og hvor godt ens oppfatninger er begrunnet. Vitenskapsteori, filosofi og etikk er en viktig del av grunnlaget for all vitenskapelig aktivitet.

Kurset består av følgende komponenter:

vitenskapsteori/filosofi og dets relevans for fagspesifikk kunnskapsutvikling og forståelse/fortolkning

- sykepleievitenskapens vitenskapsteori
- hva er kunnskap, og hvordan blir våre oppfatninger til
- hva er sannhet
- vitenskapelig forklaring
- observasjoners teoriavhengighet
- ulike vitenskapsfilosofiske retninger, slik som naturvitenskapen, humaniora, formalvitenskapen og samfunnsvitenskapen, og hvilke konsekvenser disse retningene får for kunnskapen i fagområder, slik som klinisk sykepleie
- sykepleiens ethos og etikk i relasjon til klinisk anvendt sykepleievitenskap
- forskningsetikk

- begrepene vitenskap, fag, disiplin og profesjon, generelt og relatert til sykepleie
- sykepleievitenskapen – en egen disiplin

3.3.2 Kurs II: Forskningsmetode, 15 studiepoeng

Kunnskap om forskningsprosessen og metodiske tilnærminger står sentralt innenfor dette kurset. I dette ligger også kunnskap om statistikk. Hensikten med kurset er at studentene skal kunne anvende forskningsprosessen og ulike forskningsmetodiske tilnærminger. Innenfor denne delen av studiet vil det fokuseres på så vel kvalitative som kvantitative metoder i relasjon til forskningsprosessen. Videre vil det i dette hovedområdet fokuseres på håndtering av informasjon på en aktiv og kritisk måte. Det vil spesielt fokuseres på evnen til å stille gode spørsmål og å finne og kritisk vurdere informasjon som kan hjelpe en til å besvare spørsmålene. Videre er den evidensbaserte fagutøvelse et sentralt tema, idet studentene øves opp til å bruke pålitelig oppsummert kunnskap som rettesnor for handlingsvalg i klinisk sykepleiepraksis.

Kurset består av følgende komponenter:

forskningsprosessen – en gjennomgang
forskningsdesign og metoder

- det kvalitative forskningsintervju
- ulike former for observasjon
- ulike målemetoder
- analyse av kvantitative data
- analyse av kvalitative data
- reliabilitet og validitet
- viktige aspekter ved kritisk vurdering av forskningsresultater
- ulike søkeverktøy for innhenting av kunnskap - teoretisk introduksjon og praktiske øvelser
- prosjektplanlegging og protokollskrivning
- publisering og formidling av kunnskap

3.4 Modul 3: Klinisk sykepleievitenskap 2, 20 studiepoeng

Hensikten med denne modulen er at studentene skal tilegne seg spesiell kompetanse gjennom tematisk fordypning relatert til en akutt og/eller kritisk kontekst. Forskningsbasert kunnskap, kliniske eksempler og etisk refleksjon vil være gjennomgående i alle temaene, slik at studentene utvikler klinisk forståelse og kompetanse, samt analyserer og vurderer sine kliniske beslutninger knyttet til de ulike fordypningsalternativene. Prosjektorganiserte kliniske studier utgjør ca 50 % av modulen og må sees på i sammenheng med de ulike kursene. Det vil være en kontinuerlig veksling mellom teori og praksis, og praksissituasjonene planlegges og tilrettelegges i et samarbeid mellom student, veileder og praksis. Modulen er bestått først når både prosjektorganiserte kliniske studier og den teoretiske delen av kursene er gjennomført. Studentene velger to av kursene i modulen, og hvert kurs består av 10 studiepoeng. Det tilbys valgfrie kurs hvert semester. Gjennomføring av kursene forutsetter minimum 6 deltagere.

3.4.1. Kurs I: Fordypning i smerte og smertelindring, 10 studiepoeng

Dette hovedområdet har fokus på smerte og smertebehandling. Hensikten er at studentene skal tilegne seg en dypere innsikt i smerte og ulike måter å forstå smerte på. Studentene vil bli oppdatert på relevant forskning innen smerte relatert til fysiologiske, psykologiske og sosiale aspekter ved smerte. De vil også utforske hvilke implikasjoner denne kunnskapen har for sykepleien når det gjelder vurdering av smerte og behandling av akutt og kronisk smerte gjennom ulike faser i livet. Etter at kurset er gjennomført skal studentene være i stand til å: -

forstå interaksjonen mellom smerte og sosiale, politiske, kulturelle og familiære variabler, - identifisere sykepleiens unike perspektiv når det gjelder omsorg og forskning knyttet til smerte, - evaluere den kunnskapen som i dag eksisterer innen smerteforskningen, - utvikle en plan for sykepleie ved å ta hensyn til den komplekse interaksjonen som eksisterer mellom utviklings, situasjonsbaserte og individuelle variabler.

Dette hovedområdet består av følgende komponenter:

- den fysiologiske dimensjonen i smerte
- den psykologiske dimensjonen i smerte
- vurdering av smerte
- farmakologiske og ikke-farmakologiske tilnærminger i smertebehandling
- variasjoner i smerteopplevelser: alder, kjønn, etnisitet
- evaluering av smertebehandling
- smerteforskning innen sykepleien

I prosjektorganiserte kliniske studier vektlegges spesielt: Vurdering og behandling av smerte hos akutt og/eller kritisk syke pasienter.

3.4.2 Kurs II: Fordypning i sentrale fenomener og begreper: Lidelse. 10 studiepoeng

Fokus for denne fordypningen er *lidelse* og lindring av lidelse i en akutt/kritisk kontekst

Menneskelig lidelse er en grunnleggende kategori i sykepleievitenskap. Hensikten med denne fordypningsenheten er å studere begrepet og fenomenet lidelse i en dypere sammenheng.

Avklaring av begrepet lidelse, lidelsens idé, lidelsens substans, dens former og nivåer er sentralt i fordypningen. I dette inngår å se sammenhengen mellom helse og lidelse. Fokus rettes mot tilnærminger for å lindre lidelsen, og på paradigmeskiftet fra sykdom til lidelse. Studentene skal se sammenhengen mellom lidelse og andre sykepleievitenskapelige begreper.

Kurset består av følgende komponenter:

- lidelsens idé
- avklaring av begrepet lidelse
- lidelsens ulike former og nivåer
- lidelse i relasjon til andre sentrale sykepleievitenskapelige begreper
- lidelse i ulike kontekster
- tilnærming til lidelsen
- tidligere forskning om lidelse

I prosjektorganiserte kliniske studier vektlegges spesielt: Lidelsens uttrykk hos akutt og/eller kritisk syke pasienter.

3.4.3 Kurs III: Fordypning i sentrale fenomener og begreper: Livskvalitet , 10 studiepoeng

Fokus for denne fordypningen er *livskvalitet* i en akutt og/eller kritisk kontekst. Livskvalitet blir i fordypningsenheten relatert til den akutte og/eller kritiske kontekst både hva gjelder den konkrete kliniske situasjon og forskning omkring begrepet. Hensikten med denne fordypningen er at studentene skal oppnå innsikt i hva som menes med livskvalitet relatert til den akutte og/eller kritiske setting, og kunne anvende livskvalitet som begrep i så vel forskningssammenheng som i den kliniske situasjon. I tillegg skal studentene tilegne seg kunnskap om hva livskvalitetsforskningen relatert til den akutte og/eller kritiske kontekst viser.

Kurset består av følgende komponenter:

- begrepet livskvalitet i en akutt og/eller kritisk kontekst – ulike teoretiske modeller i sykepleievitenskapen
- helse og livskvalitet hos barn og unge
- vurdering av livskvalitet generelt og i en akutt og/eller kritisk kontekst
- livskvalitet som basis for kartleggingsverktøy og dokumentasjon i den kliniske situasjon
- evidensbasert kunnskap om livskvalitet i en klinisk kontekst

I prosjektorganiserte kliniske studier vektlegges spesielt: Vurdering av livskvalitet hos akutt og/eller kritisk syke pasienter.

3.4.4 Kurs IV: Fordypning i klinisk etikk, 10 studiepoeng

Hensikten med kurset er at studentene skal oppnå en dypere forståelse av de ulike etiske teorier og retninger. I dette inngår også å se sammenhengen/relasjonen til det ethos eller etiske paradigme som studentene skolerer inn i. Studentene skal kunne plassere og argumentere for sitt etiske ståsted i relasjon til sykepleievitenskapen i en akutt og/eller kritisk kontekst.

Studentene skal kunne anvende etisk argumentasjon, inklusive etisk beslutningsteori, i forhold til forskning, oppgaver og essays i klinisk anvendt sykepleievitenskap.

Kurset består av følgende komponenter:

sykepleiens ethos og etikk i relasjon til klinisk anvendt sykepleievitenskap

- etikkens historie
- ulike etiske retninger
- nyere utfordringer i etisk teoridebatt
- mellom samfunn og individ – fremtidige utfordringer for helsefag
- etisk argumentasjon og beslutningsteori
- klinisk skjønn, dømmekraft og etikk
- helseinformasjon, teknologi og etikk
- makt, krenkelse og autonomi
- medikalisering og definisjonsmakt
- etikk i tverrfaglig og flerfaglig arbeid

I prosjektorganiserte kliniske studier vektlegges spesielt: refleksjon og handling relatert til etisk vanskelige situasjoner i klinisk praksis.

3.4.5 Kurs V: Fordypning i kommunikasjon og pasientveiledning, 10 studiepoeng

Hensikten med kurset er at studentene skal tilegne seg dypere innsikt i prinsipper for pasientveiledning og oppnå kompetanse for å utvikle og gjennomføre veiledningsbaserte intervensjoner i forhold til enkeltpersoner og grupper i alle aldre. God og individualisert kommunikasjon er en forutsetning for vellykkete intervensjoner. Eksempler på intervensjoner er endringsfokuseret rådgivning i forhold til livsstilsendringer som kostholdsomlegging, hjelp til mestring av akutt og/eller kritisk sykdom, eller familieintervensjon for familier der en av foreldrene er kritisk syk.

Kurset består av følgende komponenter:

- teori om pasientveiledning i dialogform
- gjennomgang av prinsipper for eksisterende intervensjoner
- kommunikasjonsferdigheter og -intervensjoner

- kartlegging av pasientens/pårørendes kunnskap og motivasjon
- trening i gjennomføring av intervensjoner med vekt på god kommunikasjon
- evaluering av effekt av intervensjoner

I prosjektorganiserte kliniske studier skal studentene gjennomføre en valgfri intervensjon i forhold til pasienter/og eller pårørende og evaluere effekten av denne.

3.4.6 Kurs VI: Barn og unge i en akutt/kritisk kontekst, 10 studiepoeng

Denne fordypningsdelen retter fokus mot barn, ungdom og deres foresatte. Studenten skal her utvikle dybdekunnskap om barns (0-18 år) særegne behov ved akutt/kritisk sykdom. For å forstå og tolke barns erfaringer, reaksjoner og signaler på smerte, lidelse og må studenten tilegne seg basiskunnskap om barns fysiske, kognitive, emosjonelle og sosiale utvikling. Barn som opplever alvorlig sykdom er fortsatt barn med de behov barn har for atspredelse, lek, muligheter til å mestre utfordringer, være triste, oppleve glede etc. Studentene vil derfor gjennom teoretiske og kliniske studier tilegne seg kunnskap om mangfoldet i barns behov og bidra til å utvikle metoder som kan lindre lidelse, men også metoder som kan ivareta den "friske" delen av barna gjennom å styrke barns iboende helsefremmende krefter. Denne type kunnskap danner grunnlag for å forstå og å samhandle med barn og ungdom og deres foresatte i sårbare situasjoner. Følgende områder blir belyst i denne alternative fordypningsdelen;

- barns/unges utvikling (fysisk, kognitiv, emosjonell, sosial)
- barn og unges særegne behov ved akutt/kritisk sykdom, som pasient og pårørende
- ivaretagelse av de helsefremmende krefter hos barn/unge – salutogenese
- symptomlesing og symptomlindring hos barn/unge
- samspill og kommunikasjon med syke barn/unge
- klinisk forskning med barn/unge som informanter/forskningssubjekter
- etiske problemstillinger relatert til barn og unge i vanskelige livssituasjoner
- evidensbasert praksis i forhold til barn/unge

I prosjektorganiserte kliniske studier vektlegges spesielt: Samspill og kommunikasjon med barn og unge i en klinisk kontekst.

3.4.7 Prosjektorganiserte kliniske studier

For å nå målene forutsetter studiet samspill med det kliniske felt. Det legges opp til en tilknytning til praksisfeltet. Praksisfeltet vil i dette studiet være ulike avdelingsenheter ved somatiske sykehus med akuttfunksjon. De kliniske studiene knyttes til modul 3. Fokus for de prosjektorganiserte kliniske studiene vil være faglig refleksjon rundt gitte tema og problemstillinger som er relevante for innholdet i de ulike fordypningskursene.

De prosjektorganiserte kliniske studiene er veiledet av et team bestående av tilsatte ved høyskolen med førstestillingskompetanse og en sykepleier fra praksis med hovedfag eller mastergrad i sykepleie. Det stilles krav til aktivt samarbeid, analyse og problemløsning fra studentenes side. Det er obligatorisk deltakelse i praksisstudier. Studentene vil få fortløpende vurdering og tilbakemelding på egen innsats. Spesifikke kriterier for godkjenning av de prosjektorganiserte kliniske studiene er beskrevet i undervisningsplanen.

3.5 Modul 4: Masteroppgave, 60 studiepoeng

Gjennom tilegnelse av kunnskap fra øvrige deler av studiet skal studentene, under veiledning, gjennomføre et selvstendig vitenskapelig arbeid i form av en masteroppgave. Et mål er her at studentene skal føre videre den spesielle kompetanse som de har tilegnet seg gjennom de øvrige delene i studiet og videreutvikle denne på et empirisk grunnlag. Masteroppgaven skal ut fra dette ta utgangspunkt i en problemstilling som kan bidra til å belyse ulike sider ved tematikken klinisk akutt/kritisk sykepleie. Oppgaven kan utformes på ulike måter; a) monografi, b) to artikler; én vitenskapelig og én populærvitenskapelig, c) én vitenskapelig artikkel + sammenbinding (kappe).

Masteroppgaven er individuell i den forstand at den enkelte student leverer et særegent produkt, som vurderes enkeltvis og gis graderte karakterer. Det oppfordres likevel til at studentene arbeider sammen (to eller flere) om felles tematikk i masteroppgaven. Innenfor et modul kan det utformes ulike problemstillinger, og temaet kan belyses ut fra ulike metodiske innfallsvinkler. Dette er en utfordring til studentene både i forhold til å se kompleksiteten i kliniske problemområder og i forhold til prosjektsamarbeid.

I forbindelse med masteroppgaven vil det jevnlig arrangeres oppgaveseminar hvor sentrale forskningsrelaterte emner tilknyttet arbeidet med fordypningsoppgavene blir tatt opp, samt at studentene selv får anledning til å presentere og diskutere sine oppgaver i et større forum.

3.6 Litteratur

Totalt utgjør pensum 8000 sider. Pensum knyttet til modul 1 (ca. 1000 sider) og modul 2 (ca. 1600 sider) vil totalt utgjøre ca 2600 sider obligatorisk pensum. Mastergradsstudiet vil være basert på studentaktive metoder for læring, studentene vil derfor ha stor grad av valgfrihet i forhold til litteraturen som knyttes til de valgfrie kursene i modul 3 (ca. 1400 sider).

Hvert enkelt kurs i modul 3 vil ha et pensum på ca. 700 sider (700 + 700). Inntil 50 % av dette er valgfritt. Valgfri litteratur skal godkjennes av kursansvarlig.

Ca. 4000 sider legges opp i tilknytning til masteroppgaven. Litteraturlisten består av obligatorisk litteratur samt forslag til relevant litteratur. Litteraturlisten revideres for hvert kull.

4. ORGANISERING, LÆRINGS- OG VURDERINGSFORMER

4.1 Oppbygging

Progresjonen i studiet er som vist i tabell 1. Tabell 1 viser forløpet i et tre års deltidsstudium som fører fram til en klinisk master. Den første delen (modul 1 og 2) er en generell del, dvs. den har fokus på temaer og problemstillinger som er generelle mht sykepleieres ansvar for alvorlig syke mennesker, samt vitenskapsteori og forskningsmetode. Denne delen er felles. Modul 3 består av valgfrie kurs, som alle innebærer en fordypning innenfor temaer som er relevante for utøvelse av sykepleie i en akutt/kritisk kontekst. Studentene velger to kurs innen denne modulen.

Det kan ikke søkes fritak for enkeltkurs i studiets moduler, kun for hele moduler.

I spesielle tilfeller kan det etter individuell dokumenter søknad, søkes fritak fra prosjektorganiserte kliniske studier.

Modulene 1-3 må være gjennomført og bestått før studentene kan levere masteroppgaven. Masteroppgaven avslutter studiet.

Deltidsstudiet vil bli organisert med ukesamlinger som vist nedenfor:

Modul 1: 4 ukesamlinger Høst 1 (1 uke for hvert kurs i modul 1 + moduleksamen)

Modul 2: 5 ukesamlinger Vår 1 (1,5 uker for kurs 1 og 2,5 uker for kurs 2 + moduleksamen).

Modul 3: 3 ukesamlinger Høst 2 (1 uke pr kurs teori + moduleksamen) + prosjektorganiserte kliniske studier

Modul 4: Masteroppgaveseminar 3dgx2 høst og 3dgx3 vår

4.2 Lærings- og vurderingsformer

I masterstudiet benyttes mappevurdering som gjennomgående arbeids- og vurderingsform.

Dette innebærer at studentene for hver modul arbeider med ulike studieoppgaver som samles i en mappe. I sin ferdige form skal mappen dokumentere studentenes faglige kompetanse, deres faglige utvikling, hva de har gjort, og deres refleksjoner over egen læring og framtidige yrkesutøvelse.

For hvert kurs vil det bli utarbeidet 1-3 studiekrav. Studieoppgaver vil bli formulert slik at innholdet avspeiler formål og de konkrete læringsmålene som er definert.

En hensikt med mappe er bl.a. å gjøre studentene selvstendige, aktive og engasjerte i sine egne læreprosesser. Det innebærer at studentene deltar aktivt med å sette opp mål for arbeidet sitt, og at de får være med på å utforme studiekravene og de kriteriene som arbeidene skal bedømmes etter. For å sikre størst mulig bredde i kunnskapsgrunnlaget vil det bli benyttet ulike sjangre og arbeidsformer.

Arbeidet med å utvikle mappen medfører at studentene har en aktiv rolle i å samle dokumentasjon som viser innsats, framskritt og prestasjoner. Det legges opp til et tett samarbeid med medstudenter i dette arbeidet, blant annet gjennom å gi hverandre respons på studieoppgaver underveis. Studentene deles inn i grupper ved studiestart. Gruppen vil være basen for arbeid med studieoppgaver, som ofte vil være en kombinasjon av individuelt og grupperelatert arbeid.

For å støtte læringsprosessen vil tematikken i studiet belyses med en kombinasjon av ulike metoder og læringsaktiviteter, for eksempel forelesninger, arbeide med studieoppgaver, seminarer, gruppediskusjoner og ulike former for veiledning. I tillegg er de prosjektorganiserte kliniske studiene en vesentlig del av de valgfrie kursene i modul 3

Mappevurdering vektlegger både formativ og summativ vurdering. Mens summativ vurdering har som mål å fastsette studentenes kompetanse på et fastsatt tidspunkt, innebærer formativ vurdering tettere oppfølging og veiledning tidlig eller underveis i læringsprosessen.

I mappevurdering kan "tettere oppfølging" være at studentene utarbeider utkast til mappebidrag, som kommenteres av lærer og medstudenter. Det er så opp til den enkelte student hvordan han/hun vil forholde seg til disse kommentarene.

Mappevurdering skiller seg prinsipielt fra eksamen ved avsluttende prøve ved at det som gjøres til gjenstand for sluttvurdering baseres (helt eller delvis) på det studentene har produsert gjennom læringsforløpet. Hensikten er at studentene skal kunne dra nytte av det de har gjort i studieforløpet. Det vil være en summativ vurdering etter hver modul (se tabell 2).

Mappevurdering er et åpent konsept som gir mulighet for mange typer og kombinasjoner av summativ vurdering. For å kunne fremstille seg til eksamen, må alle studieoppgaver knyttet til modulen være utført innen fastsatt frist.

Summativ vurdering som er knyttet til modul 1 - 3 sensureres av én intern sensor. Det nedsettes en ekstern sensorgruppe som har som hovedfunksjon å overvåke og kontrollere den interne sensuren.

Masteroppgaven sensureres av to sensorer, en intern og en ekstern. Etter at sensurering av oppgaven er foretatt gjennomføres muntlig eksaminasjon i tilknytning til oppgaven. Den muntlige eksaminasjonen kan føre til endring av karakter på masteroppgaven.

Tabell 2: Vurderinger i masterstudiet

Del av studium	Vurderinger
Modul 4: Masteroppgave - 60 studiepoeng	
Masteroppgaven er en individuell oppgave. Det utarbeides egne retningslinjer for denne. Masteroppgaven består av en skriftlig og en muntlig del. Masteroppgaven bedømmes av intern og ekstern sensor.	
• Vurderingsuttrykk: Bokstavkarakterer (A-F).	
Modul 3: Klinisk sykepleievitenskap 2 - 20 studiepoeng (10 + 10)	
2 valgfrie kurs a 10 studiepoeng • <i>Kurs I:</i> Fordypning i smerte og lindring • <i>Kurs II:</i> Fordypning i sentrale fenomener og begreper: Lidelse • <i>Kurs III:</i> Fordypning i sentrale fenomener og begreper: Livskvalitet • <i>Kurs IV:</i> Fordypning i klinisk etikk • <i>Kurs V:</i> fordypning i kommunikasjon og pasient-veiledning • <i>Kurs VI:</i> Barn og unge i akutt/kritisk kontekst Studieoppgaver knyttet til hvert kurs. Individuelt eller i gruppe.	Mappevurdering 3 Individuell skriftlig hjemmeoppgave over 3 dager hvor både erfaringer fra studieoppgavene i de valgte kursene samt erfaringer fra de prosjektorganiserte kliniske studier trekkes inn. • Omfang: 2000 ord. • Vurderingsuttrykk: Bokstavkarakterer (A-F). • Vurderes av: intern sensor • De prosjektorganiserte kliniske studier godkjennes etter egne kriterier, og må være godkjent for at modulen skal være bestått. • Presentasjonsmappe leveres veileder for godkjenning innen fastsatt frist. Presentasjonsmappen må være komplett for at studenten skal få sensur på eksamen. Hvis mappen ikke er komplett vil besvarelsen ikke bli vurdert og studenten registrert med ikke møtt. Ved ikke bestått må presentasjonsmappen og vurderingsmappen leveres på nytt for godkjenning og vurdering.
Modul 2: Vitenskapsteori, etikk og forskningsmetode - 25 studiepoeng(10+15)	
• <i>Kurs I:</i> Vitenskapsteori, etikk og filosofi Studieoppgaver individuelt eller i gruppe. • <i>Kurs II:</i> Forskningsmetode Individuell studieoppgave	Mappevurdering 2 Individuell, skriftlig hjemmeoppgave over 4 dager som tar utgangspunkt i de studieoppgavene som studentene har jobbet med i modulen. • Omfang: 2500 ord. • Vurderingsuttrykk: Bokstavkarakterer (A-F). • Vurderes av intern sensor • Presentasjonsmappe leveres veileder for godkjenning innen fastsatt frist. Presentasjonsmappen må være komplett for at studenten skal få sensur på eksamen. Hvis mappen ikke er komplett vil besvarelsen ikke bli vurdert og studenten registrert med ikke møtt. Ved ikke bestått må presentasjonsmappen og vurderingsmappen leveres på nytt for godkjenning og vurdering.
Modul 1: Klinisk sykepleievitenskap 1 -15 studiepoeng(5+5+5)	
• <i>Kurs I:</i> Sentrale pasient-fenomener og begreper Studieoppgave individuelt eller i gruppe. • <i>Kurs II:</i> Kunnskapsbasert praksis Studieoppgave individuelt eller i gruppe.	Mappevurdering 1 Individuell skriftlig hjemmeoppgave over 2 dager som tar utgangspunkt i de studieoppgavene som studentene har jobbet med i modulen. • Omfang: 1500 ord. • Vurderingsuttrykk: Bokstavkarakterer (A-F). • Vurderes av intern sensor

• Kurs III: Medisinske og naturvitenskapelige emner (valgfritt) eller • Kurs IV: Sentrale kliniske sykepleiefunksjoner (valgfritt)	• Presentasjonsmappe leveres veileder for godkjenning innen fastsatt frist. Presentasjonsmappen må være komplett for at studenten skal få sensur på eksamen. Hvis mappen ikke er komplett vil besvarelsen ikke bli vurdert og studenten registrert med ikke møtt.
Individuell studieoppgave	Ved ikke bestått må presentasjonsmappen og vurderingsmappen leveres på nytt for godkjenning og vurdering.

Kriterier for vurdering av studieoppgavene

Hver studieoppgave har ulike særskilte vurderingskriterier slik at studenten har innsikt i hva det forventes at de skal vektlegge. Disse kriteriene skal foreligge ved kursstart for det enkelte kurs og kommer frem i undervisningsplanen.

Utover dette vurderes alle studieoppgavene i forhold til følgende kriterier:

- viser faglig innsikt
- anvender forskning
- belyser sentrale begreper
- viser forståelse for ulike perspektiver
- viser evne til systematisk tenkning og argumentasjon
- er presis og nøyaktig
- analyserer og tolker på bakgrunn av faglige vurderinger
- viser evne til selvstendig og kritisk refleksjon

Vitnemål

På vitnemålet vil det inngå én karakter fra hver av de følgende deler av studiet:

- modul 1 Klinisk sykepleievitenskap 1
- modul 2 Vitenskapsteori, etikk og forskningsmetode
- modul 3 Klinisk sykepleievitenskap 2
- modul 4 Masteroppgaven

De graderte karakterene som inngår på vitnemålet vektles etter studiepoeng til én hovedkarakter.

Generelle kriterier ikke godkjente prosjektorganiserte kliniske studier

- Studenten har satt pasientens liv og helse i fare ved å gå ut over grensene for egen kompetanse eller viser mangel på kunnskaper, ferdigheter eller holdninger
- Studenten har opptrådt krenkende for pasienter og/eller pårørende
- Studenten har ikke tatt til følge veiledning ut fra påpekning av manglende kunnskaper og/eller forståelse av kunnskapen, og/eller ikke vist vilje til å endre på mangler
- Studenten er vurdert til ikke å ha oppnådd minimumskrav til forventete kunnskaper, ferdigheter eller holdninger innenfor de angitte kompetanseområdene i kursene
- Studenten har ikke overholdt tilstedeværelsesplikten
- Studenten avbryter praksistilknytningen uten gyldig grunn

Kriterier for godkjente prosjektorganiserte kliniske studier i modul 3

- Studenten vurderes ut fra den læringsprosess og de mål som er utarbeidet for de aktuelle kliniske studier i samarbeid med student, høyskole og praksisfelt

- Studenten vurderes ut i fra kompetanse i forhold til anvendelse av forskningsbasert kunnskap, analyse, refleksjon og vurdering av kliniske problemstillinger

Høgskolen er ansvarlig for, i samarbeid med studenter og praksis, å organisere og legge til rette for de kliniske studiene.

Grenser for fravær i prosjektorganiserte kliniske studier

Det er obligatorisk tilstedeværelse i de prosjektorganiserte kliniske studiene. For at de kliniske studiene skal godkjennes, må studenten være til stede minimum 90 % av den kliniske studietiden. Ved fravær mellom 10 og 20 % kan fravær tas igjen i forbindelse med praksisperioden og etter avtale med praksisfeltet og veileder. Dersom fraværet overstiger 20 % må studieperioden tas igjen i sin helhet. Dette sees i forhold til studentens individuelle utdanningsplan.

Dette kan medføre forsinkelser i studieforløpet. Søknad om ny studieperiode sendes Avdeling for sykepleierutdanning.

4.3 Internasjonal utveksling

Høgskolen i Oslo har etablert samarbeid med universiteter og høyskoler i og utenfor Europa, og vi er medlemmer av ulike faglige nettverk.

Det vil være mulig for studentene å søke om å gjennomføre moduler ved de ulike samarbeidsinstitusjonene.

4.4 Evaluering av studiet

Det vil bli gjennomført evaluering av resultat kvalitet på ulike stadier i masterstudiet, ut fra student – og lærerperspektiv. Hvert kurs evalueres i forhold til innhold og form. En større evaluering finner sted etter første gjennomføring av masterstudiet, deretter legges det opp til mer omfattende evalueringer hvert femte år.